

190 § Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

Asianro PET/296/02.04.01.02/2025

Käsittelyhistoria

Kunnanhallitus 8.9.2025 177 §

Valtiovarainministeriö on kirjeellään 11.8.2025 ilmoittanut kuntien vuoden 2025 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen haettavaksi 23.9.2025 mennessä. Kunnan valtionosuutta voidaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n mukaan korottaa hakemuksesta, jos kunta ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Arvioinnissa otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet.

Valtionosuuden korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Toimenpiteet aikatauluineen ja euromääräisine vaikutuksineen on esitettävä hakemuksessa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 27 §:n 2 momentin mukaan valtionapuviranomainen voi asettaa korotuksen myöntämiselle ja käytölle myös muita kunnan talouteen liittyviä ehtoja. Valtionosuuden korotus voidaan seuraavina vuosina jättää myöntämättä tai se voidaan myöntää alennettuna, jos esitettyjä toimenpiteitä tai asetettuja ehtoja ei ole noudatettu. Mainitun lainkohdan perusteella ministeriö asettaa valtionosuuden korotuksen käytölle seuraavat ehdot hyväksytyyn talouden tasapainotussuunnitelman lisäksi:

1. Korotus ei saa aiheuttaa vastaavan suuruista kunnan omassa päätäntävällässä olevien menojen lisäystä. Tämä koskee sekä käyttötalousetta investointimenoja. Korotus on tarkoitettu tukemaan kunnan omia talouden tervehdyttämistoimenpiteitä, joihin kunnan on syytä varautua avustuksesta riippumatta.
2. Korotus on tarkoitettu varautumiseen niihin talouden tervehdyttämistarpeisiin, jotka ovat syntyneet kunnan talouden aikaisemman kehityksen johdosta. Tällaisia tarpeita ovat muun muassa varautuminen lainanhoitokustannuksiin, alijäämien kattamiseen ja tiedossa oleviin tuloperusteiden jo tapahtuneisiin muutoksiin.
3. Kunta toteuttaa kuntalain 118 §:n mukaisen arviointiryhmän ehdotuksen mukaiset toimenpiteet palveluiden edellytyksen turvaamiseksi. Edellä mainittu

ehto koskee niitä kuntia, joihin on asetettu mainitun lain 118 §:n mukainen arviointiryhmä.

Vuonna 2025 harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen on käytettävissä enintään 10 000 000 euroa. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 45 §:n 2 momentin mukaan korotusta on haettava valtiovarainministeriön päättämään ajankohtaan mennessä.

Mikäli hakuajan päättymisen jälkeen ilmenee oleellisia muutoksia kunnan talouteen tai muihin hakemuksessa esitettyihin tietoihin liittyen, hakemusta voidaan tarvittaessa täydentää niiltä osin 21.10.2025 saakka. Täydennykset tulee toimittaa samaan osoitteeseen kuin varsinainen hakemus.

Päätösehdotus

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus keskustelee harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakemisesta vuodelle 2025 ja valtuuttaa kunnanjohtajan valmistelemaan ja toimittamaan hakemuksen määräaikaan mennessä.

Asian kokouskäsittely:

Keskustelun aikana kunnanjohtaja teki muutetun päätösehdotuksen, että kunta hakee harkinnanvaraista valtionosuutta 700 000 euroa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hakea valtionosuuden korotusta vuodelle 2025 ja että haettava summa on 700 000 euroa.

Lisäksi kunnanhallitus päätti valtuuttaa kunnanjohtajan valmistelemaan ja toimittamaan hakemuksen määräaikaan mennessä.

Kokoustauko pidettiin 16.43-16.46.

Kunnanhallitus 22.9.2025 190 §

Liitteet

Hakemus_harkinnanvarainen22092025

Päätösehdotus

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus hakee harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuodelle 2025 liitteenä olevan hakemuksen mukaan.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimus-
viranomainen

Pöytäkirja nähtävänä www.petajavesi.fi 23.9.2025

Tiedoksianto

Asianosaiset:

15.9.2025

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Petäjäveden kunta

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

- Nimi: Arto Kummala
- Nimike: kunnanjohtaja
- Sähköpostiosoite: arto.kummala@petajavesi.fi
- Puhelinnumero: 040 301 6202

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: 700 000 euroa

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin sen käyttökohde:

Petäjäveden kunta ei ole saanut harkinnanvaraista valtionosuutta vuonna 2024.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Sote uudistuksen siirtolaskelmien tasomuutoksista johtuvien valtionosuuksien leikkauksien tasaamiseen

Valtionosuuden jakautuminen kuntien välillä hyvinvointiuudistuksen jälkeen, ei kohtele kuntia tasapuolisesti. Valtionosuuden näin merkittävä pieneneminen luo edelleen paineita tuloveroprosentin korotukseen, joka jo muutenkin on Petäjävedellä korkea (9,9 %) ja ylittää kriisikuntarajan (9,54 %).

Lisäksi Petäjävesi ylittää kriisikuntarajan kahdessa muussa kriteerissä: laskennallisessa lainanhoitokatteessa 0,37 (kriisikuntaraja on 0,8), ja konsernin vuosikate suhteessa poistoihin 37,5

(kriisikuntaraja on 80). Näin ollen Petäjävedellä täyttyy jo nyt kolme kuudesta kriisikuntakriteeristä ja kunta on vaarassa ajautua kriisikuntamenettelyyn.

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä taseessa olevaa ylijäämää on 1 222 000 euroa ja ilman vuoden 2025 kertaluontoisia omaisuusjärjestelyjä tase pienenee noin 720 000 eurolla. Vuoden 2025 taloussuunnitelma on laadittu siten, että alijäämä katetaan omaisuusjärjestelyillä (kertaluontoiset tilakaupat).

Osavuosikatsaus 02/2025 oli – 675 931 euroa alijäämäinen.

Petäjävesi on viiden eniten valtionosuuksia menettäneen kunnan joukossa Keski-Suomessa. Valtionosuudet leikkautuivat -54 % vuodesta 2022 vuoteen 2023 ja -18 % vuodesta 2023 vuoteen 2024. Vuodelle 2025 valtionosuudet nousivat noin prosenttiyksikön, mutta tämä nousu on osoitettu kokonaisuudessa työllisyysalueuudistukseen. Vuodesta 2023 on kunnan valtionosuuksista leikattu 68 %.

Petäjäveden kunnan saamat valtionosuudet olivat:

- vuonna 2023 yhteensä 4 010 371 €, (1115 €/asukas)
- vuonna 2024 yhteensä 3 232 669 €, (910 €/asukas)
- vuonna 2025 yhteensä 3 603 650 €. (1 014 €/asukas), arvio

- Sopeuttamisen tarve on 406 000 €

Petäjäveden asukasluku on pienentynyt 44 henkeä vuonna 2024 (-1,3%). Palvelutuotannon reagoiminen asukasluvun vähenemiseen tapahtuu viiveellä.

- Petäjäveden kunnan lainamäärä on asukasta kohden 5 305 euroa (kuntien keskiarvo 3 487 €/asukas). Kuntatodistuksia käytetään maksuvalmiuden ylläpitämiseksi kuukausittain.

2. Äkillisesti nousseiden työllisyyskulujen kattamiseen

- Petäjäveden kunnan vuonna 2024 maksama työmarkkinatuen kuntalisä oli 256 964 euroa (21 414 €/kk). Vuoden 2025 huhtikuun lopussa vastaavaa työmarkkina- ja työttömyys tukea oli maksettu 145 745 euroa (36 436 €/kk). Vuoden loppuun mennessä työmarkkina- ja työttömyystukimaksut tulevat nousemaan noin 437 000 euroon. Voimakkaan ja äkillisen työttömyyden muutoksen myötä työmarkkina- ja työttömyystuen lisärahoituksen tarve tulee olemaan noin 237 000 euroa.
- Petäjäveden kunnan työttömyys oli 9,8 prosenttiyksikköä huhtikuussa 2024, 12,0 prosenttiyksikköä huhtikuussa 2025 ja 12,9 prosenttiyksikköä heinäkuussa 2025. Keski-Suomen työttömien määrä heinäkuussa oli noin 18 700 henkilöä ja työttömien määrän odotetaan nousevan vuoden loppuun mennessä noin 19 600 henkilöön. Petäjävedellä tämä tarkoittaa noin 90 uuden työttömän työnhakijan lisäystä vuoden 2025 aikana.
- Työllisyyden hoidon tehokkuutta heikentää myös vuoden 2025 alussa käynnistynyt työllisyysalueuudistus. Uudistus on edelleen käynnistymisvaiheessa eikä pysty riittävän

tehokkaasti toiminaan työttömyyden alentamiseksi, myös tämän takia työmarkkina- ja työttömyystuen tarve on noussut merkittävästi.

3. Muut kunnan talouteen vaikuttavat ennakoimattomat menoerät viime vuosilta.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin talouden tasapainottamisohjelman alijäämän kattamisen nopeutuminen vuoden 2021 hyvinvointilainsäädännön voimaantulemisen vuoksi. Petäjäveden osuus sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisesta 1 280 000 euroa (356 €/asukas). Summa koostuu 924 000 euron suorasta maksuosuudesta sekä 356 000 euron pakollisesta varauksesta. Varauksen viimeinen maksupäivä on 31.12.2025.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Petäjäveden kunnan taloutta rasittaa edelleen aiempien vuosien ennakoimattomat menoerät (sairaanhoitopiirin alijäämän kattaminen 1 280 000 €) ja valtionosuuksien aleneminen (68 %).

Taloutta ei ole ollut mahdollista sopeuttaa siinä aikataulussa, kuin tulopohja on leikkautunut valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi ja näin ollen lakisääteisten palveluiden toteuttaminen vaarantuu.

Haettu korotus tukee kunnan tasapainotettua ja päivitettyä talouden sopeuttamistoimia, ehkäisee alijäämän syntymistä ja vähentää tarvetta omaisuuden kertaluonteiseen realisointiin, joka syö kunnan vuosikatetta.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet 31.12.2024 mennessä

Kunnassa on toteutettu pitkäjänteisesti talouden tasapainottamistoimenpiteitä vuosien ajan. Vuoteen 2018 saakka säästö ja tasapainottamistoimenpiteiden takia kunnan nettokäyttökustannukset asukasta kohti pysyivät samalla tasolla tai pienentyivät, vaikka yleisesti kuntien kulut nousivat. Vuonna 2020, 2023 ja 2025 on talouden tasapainottamisen tehostamiseksi käytetty ulkopuolisen asiantuntijan (BDO) osaamista.

- Kunnallisveroprosentin korotus, säästö 477 000 €/v
- Kulttuuri- ja hyvinvointiseteleiden määrän laskeminen, säästö 2 500 €/v
- Lomarahojen vaihtaminen vapaaksi+ talkoovapaa, säästö 23 500 €/v
- Palvelussuhteen sijaisuuden rajoittaminen, säästö 10 000 €/v

- Kokouspalkkioiden pienentäminen ja viranhaltijoiden kokouspalkkioiden poistaminen, säästö 50 000 €/v
- Palkanlaskennan myynti, säästö 18 000 €/v
- Tehtävien ja virkojen lakkauttaminen (hallintosihteeri, tekninen johtaja, kiinteistöhoitaja säästö 95 000 €/v
- Muiden palveluiden myyntiä ulos, säästö 50 000 €/v
- Yhden päiväkodin sulkeminen, säästö henkilöstövaikutus 56 000 €/v
- Päiväkodin johtajaresurssin vähentäminen, säästö 10 000 €/v
- Koulukuljetusten tehostaminen, säästö 10 000 €/v

- Talouden tasapainottamisohjelma 2024–2026 (Liite 1)
- Vuodelle 2024 kunnan tuloveroprosenttia korotettiin 9,11 %:sta 9,9 %:iin.

- Petäjäveden kiinteistöveroprosentteja ei korotettu vuodelle 2025. Korotuksia on tehty edellisen kerran vuodelle 2022. Korotuksia ei vuodelle 2025 tehty, koska kunnan kiinteistöveroprosentit ovat verrattain korkeat, kun niitä verrataan Keski-Suomen kiinteistöveroprosentteihin keskimäärin.
Petäjäveden kiinteistöveroprosentit ovat:
 - yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 %
 - Vakituinen asunto 0,60 %
 - muu asuinrakennus 1,35 %
 - voimalaitos 3,10 %
 - Rakentamaton rakennuspaikka 2,00 %
 - yleishyödyllinen yhteisö 0,00 %

- Edelleen kuntaa rasittaa aiempina vuosina syntyneet hakemuksessa mainitut ennakoimattomat kulut. Ennakoimattomien kulujen tasapainottaminen kunnan talouteen vie säästötoimenpiteistä huolimatta vielä noin viisi vuotta.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

- Kunnanhallitus on nimennyt talouden tasapainottamisen työryhmän (kunnanhallitus ja valtuuston puheenjohtajisto, kunnanjohtaja, hallintojohtaja). Tasapainotusryhmä seuraa ja valvoo kunnan tasapainotusohjelman toteutumista ja etsii uusia kohteita talouden tasapainottamiseksi.
- Tasapainottamisohjelma 2024–2026
- Talouden tasapainottamisohjelman mukaan kiinteistöveroä esitetään korotettavaksi 0,05 % vuodelle 2026.
- Kunta myy metsätilaomaisuutta vuoden 2025 aikana noin 720 000 eurolla.
- Kunnassa on lakkautettu varhaiskasvatus- ja sivistystoimenjohtajan virat keväällä 2024 (säästöpotentiaali noin 70 000 €/v).
- Yleisen hankintakiellon asettaminen: Kaikki yli 300 euron hankinnat on hyväksyttävä palvelualuejohtajalla.
- Kuntaan on perustettu elinvoimaryhmä, jonka tavoitteena on etsiä keinoja kunnan veto- ja pitovoiman vahvistamiseen.
- Kunta hakee hankerahoitusta yhdessä kahden muun kunnan kanssa elinvoiman kehittämiseen. Kohderyhmä: asukkaat ja yrittäjät.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:**Henkilöstömenosäästöt**

Kunnassa on käyty yhteistoimintamenettelyjä vuosina 2019, 2020, 2023, 2024 ja 2025. Näiden neuvottelujen tuloksena talouden tasapainottamisohjelma sisälsi muun muassa virkojen/tehtävien lakkauttamisia sekä tehtävien täyttämättä jättämisiä. Vuoden 2024 aikana toteutettiin yhteensä 15 htv:n vähennys. Henkilötyövuosien vähentämistä jatketaan vuosien 2025–2026 aikana hallitusti. Tähän mennessä vuoden 2025 osalta on toteutettu 2 htv:n säästö.

Vuoden 2025 aikana henkilöstömenoihin on vaikutettu tehtävien järjestelyillä ja vapautuvia vakansseja täytettäessä on käytetty tiukkaa harkintaa. Petäjävedellä on tällä hetkellä seitsemän suoraa yhteistä toimea tai virkaa naapurikuntien kanssa, sekä yhdeksän muuta yhteistyösopimusta, jotka laskevat henkilöstökuluja.

Henkilöstökuluja hillitään eläköitymisten ja poissaolojen osalta jättämällä täyttämättä vapautuvia vakansseja. Talkoovapaita ja lomarahojen vapaaksi vaihtamista suositaan. Sijaisien ja määräaikaisten työntekijöiden palkkaamista pyritään välttämään. Työhyvinvointiin ja työssä viihtymiseen sekä varhaiseen tukeen panostamalla pyritään vaikuttamaan sairauspoissaolojen määrään.

Petäjäveden kunnan talouden epävarmuutta lisää Keski-Suomen hyvinvointialueen tulevat palveluverkkopäätökset, jotka konkretisoituessaan kohdistuvat Petäjäveden kunnan omistamiin kiinteistöihin ja vuokratuottoihin, sekä heikentävät kunnan elinvoimaa. Osana palveluverkkouudistusta Keski-Suomen hyvinvointialue katkaisi yksipuolisesti kunnan kanssa käytävät vuokraneuvottelut syyskuun alussa.

Petäjävesi 22.9.2025

Arto Kummala, kunnanjohtaja

Liitteet: talouden tasapainottamisohjelma, osavuosikatsaus 2/2025